

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Imunitatea deputatului Vaida.

Sibiu, 12 Iunie n.

Scandalul întâmplat în dieta țării, Vineri, în 7 Iunie n., a fost pus în discuție în ședința de Luni a camerei ungare. În numele clubului deputaților naționaliști domnul Dr. Iuliu Maniu a luat cuvântul înainte de a se intra în ordinea de zi, pentru a constata, că prin cele întâmplate Vineri s'a violat dreptul de imunitate al deputatului naționalist Dr. Alexandru Vaida Voevod, și a cere, ca comisiunea de imunitate să se întrunească de urgență, și discutând asupra faptului dat să raporteze camerei.

Intr'un temeinic discurs, întrerupt de nenumărate-ori, domnul deputat Maniu a arătat, cum și prin cine a fost comisă violarea de imunitate, și cum deputatul Vaida a fost oprit cu forța în exercitarea drepturilor sale de deputat, parte prin atitudinea pasivă a unora, parte prin represaliile active ale altora dintre deputații dietei.

A arătat, că deputatul Vaida, conștiu de datorințele ce le are față de alegătorii săi, voeste să-și exercite toate drepturile și datorințele sale de deputat, și în această intențiune a sa n'are nimeni dreptul să-l împedecă. Clubul deputaților naționaliști roagă deci dieta și pe președintele camerei, să iee dispozițiile necesare, ca deputatul Vaida să-și poată ocupa locul care-i compete, neconturbat și neînșulțat de nimeni. Iar întrucât președintele dietei nu ar fi în stare, ori n'ar voi să iee măsurile convenite în direcția aceasta, să o spună, că nu e în stare, ori că nu e aplicat să facă lucrul acesta.

A mai făcut deputatul Maniu importanta declarație, că până când un membru al parlamentului e împedecat cu forța să-și exercite drepturile, parlamentul este manco, căci nu reprezintă în întregime suveranitatea poporului.

„Noi deci, așa a terminat dnul Maniu, ne facem pendentă atitudinea dela punctul de vedere pe care-l va observa parlamentul la rezolvirea acestei chestiuni. In cas, că parlamentul nu va rezolvă chestia dupăcum trebuie și dupăcum o pretinde parlamentarismul, se va întârî în noi convingerea, că acest parlament, neavându-și rădăcinile în terenul adevăratului parlamentarism, în democrație, nu reprezintă voința poporului”.

Președintele a pus apoi la vot urgența, și 54 deputați au votat pentru, 99 contra. Urgența deci nu s'a primit, însă propunerea a fost predată comisiunii de imunitate, care, cum cetim în ziarele din capitală, se întrunește astăzi la orele 5 după amiază pentru a discuta asupra ei.

Vom vedea ce va raporta dietei, și apoi ce va decide dieta. Până atunci dl deputat Vaida, în urma hotărârei clubului, nu va intra în dietă.

E caracteristic răspunsul președintelui, dat la vorbirea deputatului Maniu. A declarat, că are pu-

tere numai asupra galeriei în ce privește asigurarea ordinii, nu însă și asupra deputaților. Miliție nu poate să dea dlui Vaida ca să-l apere.

Va să zică, apere-se singur dl Vaida, așa cum știe și poate, — unul contra 400, — și apere-l partidul! Slabă dovadă de energie și de — cavalierism!

E de însemnătate însă declarația ministrului de interne, contele Andrassy, făcută în fața unui grup mare de deputați, Luni, în culoarele dietei. A spus următoarele: „Deși a greșit Vaida în contra națiunii maghiare, pentru păcatul acesta al său nu i-se pot lua drepturile de deputat. E absurd lucru să se introducă în dietă forța brutală tocmai din partea acelor, cari accentuează neconținutul sfinteniei și a regulamentului de casă”.

A declarat apoi dl ministru, că atunci când va fi vorba în dietă de violarea imunității deputatului Vaida, va vota pentru constatarea violării.

Vom vedea. Până atunci vorba veche: nici un rău fără bine. Cine știe ce parte bună va avea și răul acesta? O gazetă germană a și făcut imediat corecta constatare, că pecând incidentul cu poeziile a camșters simpatiile opiniei publice nemaghiare față de dl deputat Vaida, scandalul de Vineri din dietă i-au adus în sber simpatiile și aderența întregei lumi civilizate. Și deocamdată e destul și atâta.

„Organizarea muncii noastre culturale”.

În numărul său 114, ocupându-se de chestia importantă a „distribuirii proporționale a meseriașilor noștri pe întregul teritor locuit de Românii din Transilvania și Ungaria” prin „înstituirea cât mai curând pe baze solide și largi a unui birou central de plasare și informațiune pentru meseriașii noștri din toată țara”, „Gazeta Transilvaniei” apelează îndeeosebi la Reuniunile meseriașilor români din Brașov și Sibiu.

Ideia lansată, precum era de prevăzut, a aflat viu răsunet în o parte a ziaristiceii noastre.

Înainte cu un an și mai bine, distinsul nostru compatriot, dl T. Filipescu din Serajevo, bine cunoscut din dese și temeinicele sale publicațiuni relative la aproape toate afacerile noastre culturale, a avut amabilitatea de a mă pune în curent cu organizarea și cu isprăvile ce le face societatea „Napredak” din Serajevo pentru plasarea copiilor la meserii și comerț.

Dl Filipescu, în nemărginita-i dragoste pentru binele obștesc, a binevoit a-mi pune la dispoziție traducerea românească a statutelor societății „Napredak” cum și toate soiurile de blanchete folosite de comitetul amintitei Reuniuni.

Dl Filipescu stăruie pentru înființarea unei Reuniuni similare cu centrul în Sibiu și cu filiale în toate centrele mai însemnate din patrie.

Cum chemarea acestei societăți ar fi să stăruiască, ca copii apti și cu aplicare (vocațiune) să fie plasați (așezați) la meseriași și comercianți buni și onești, pe învățăceii aplicați să-i îngrijască și ajutoreze, iar după eliberare și după anii de praxă (sodală, calfă), să le câștige locuri unde, și mijloace, cu cari să-și deschidă etablismente proprii: cred că prin înființarea acestei Reuniuni în Sibiu s'ar ajunge la rezultatele dorite de scriitorul articolului „Gazetei”.

De această afacere m'am ocupat în câteva din ședințele literare ale Reuniunii meseriașilor noștri, dar împedecat de multe afaceri ale oficiului meu, căruia îi dătoresc existența, ale Reuniunii române agricole, ale celei a meseriașilor și a celei de înmormântare, proiectatei Reuniuni de plasare până în prezent încă nu i-am putut da ființă.

Ideia însă mă preocupă, pe mine și pe ceice-mi împărtășesc vederile, de multă vreme.

Somat acum și de binesimțitul articol din „Gazeta”, speranță am, ca cu concursul binevoitor al obștei noastre noua societate întrupare să primească.

Pregătirile de lipsă sunt toate făcute, pentru a-i da întrupare.

Dumnezeu să ne ajute!

Sibiu, 10 Iunie n. 1907.

Vic. Tordășianu

președintele „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”.

Dela jubileu. La serviciul divin celebrat în biserica lui Mathia din Buda, Sâmbătă în 8 Iunie n. au participat, ca membri ai casei magnatilor, următorii Prelați români: I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Metropolitul Aradului Ioan I. Preasfințitul Episcop al Iordaniei Ioan I. Papp și I. P. S. Sa Metropolitul Blajului Dr. Victor Mihályi, cu Preasfințitii Episcopi Dr. Vasile Hossu și Ioan Sabo.

Maiestatea Sa a plecat ieri, Marți sara, din Budapesta la Viena. Grabnica plecare a provocat mare consternație în cercurile politice din Budapesta, cari așa știa, că M. Sa rămâne cel puțin o săptămână, ba era vorba chiar de o lună, în capitala ungără. Va rămâne, când în Budapesta să întâmplă lucruri, ca cel din Viena trecută în dieta țării!

Pactul. Luni dimineața a sosit la Budapesta prim-ministrul austriac Beck, însoțit de ministrii de resort, pentru a continua pertractările cu colegii ungari în chestia reînnoirii pactului vamal-comercial între Ungaria și Austria.

Se tânguesc. Intr'un articol scris asupra situațiunii, ziarul „Magyarország”, care stă aproape de guvern, scrie în numărul de ieri următoarele: „Planeta noastră domnitoare e neîngurată. Despre ziua de astăzi știm că e a noastră, dar despre cea de mâine nu. Nu știm, dacă vom putea isprăvi mâine, aceea ce începem astăzi”. Răspundem: începeți totdeauna aceea ce e bine și plăcut tuturor, și apoi sigur că veți putea isprăvi!

Conferențe învățătoarești.

Dela conferența învățătoarească a cercului Brașov-Bran-Treiscaune, ținută în Covasna. — 24 Maiu n.

Primul cerc conferențiar al învățătorilor gr. or. români din arhidieceză, alcătuit din protopopiatele Brașov, Bran și Treiscaune, a avut și are cu dreptul reputațiunea cercului fruntaș între cercurile noastre conferențiare. Astfel conferențele generale ale acestui cerc conferențiar au fost an de an, și până acum obiectul unui deosebit interes și atențiune din partea celor ce urmăresc cu tragere de inimă mersul vieții noastre școlare, și cred că în primul rând din partea autorităților noastre școlare. Numai acestui deosebit interes manifestat de autoritățile noastre școlare față de primul cerc conferențiar este de a se atribui împrejurarea, că în fruntea acestui cerc conferențiar a fost adus un bărbat de talia profesorului Nicolae Sulică.

În istorica țară a Bârsei, în acest binecuvântat colțisor de țară, unde cultura românească își are cele mai adânci rădăcini în trecut și unde astăzi nizuințele culturale ale neamului nostru concentrate în jurul școlii noastre confesionale și a bisericii noastre naționale au un puternic concurent în cultura avansată a elementului german, întemeiată pe un trecut luminat și pe un prezent bogat și un primjdiș rival în îndrăznețele nizuințele culturale ale elementului maghiar, susținute cu tot aparatul puterii politice a statului, — aici, unde se încrucișază aceste trei curente culturale între condițiuni atât de inegale, cu dreptul se cerea, ca atunci, când învățătorimea română din trei protopopiate are să se manifesteze în masă și să se impună ca element de prima forță culturală a neamului nostru, să se aducă un bărbat, cu vederi largi și moderne pedagogice, care înțelegând situațiunea excepțională a învățătorimei din aceste părți, să introducă alt spirit și să așeze pe alte temelii străduințele și activitatea acestui cerc conferențiar.

Că autoritățile noastre școlare nu și-au greșit omul chemat la un post împreunat cu atâta responsabilitate morală, când și-a trimes de reprezentant în fruntea cercului nostru conferențiar pe profesorul N. Sulică, dovedesc rezultatele strălucite ale conferențelor anuale din ultimii patru ani, de când stă în fruntea acestor conferențe numitul profesor. A fi introdus un spirit liberal democratic, singur compatibil cu misiunea și caracterul învățătoresc, a fridicat nivelul acestor conferențe la treapta ideilor și principiilor pedagogice în adevăr moderne, a fi dat activității, până atunci dărăburite a acestor conferențe, forma unui întreg organic și unitar, a fi câștigat și a fi asigurat printr'un tact deosebit simpatia și respectul inspectorilor școlari regești față de activitatea acestor conferențe și în genere față de munca grea conștiințioasă și de multeori atât de ingrată a învățătorului român, — este eschisiv meritul profesorului Nicolae Sulică, comisarul consistorial conducător al acestor conferențe.

A fi înlăturat declamațiunile de șablon și a fi dat însuși o pildă strălucitoare de muncă serioasă în cadrul activității conferențelor, a fi prefăcut zilele de conferență din zile de sărbătoare în zile de muncă grea și aleasă, a fi înlocuit formalitățile goale ale unor escurzii anuale de

studiu cu greul și plinul unei munci substanțiale, — aceasta a fost și este nota distinctivă a profesorului N. Sulică, ca conducător al conferențelor noastre generale învățătoresști.

A da acest testimoniu de recunoștință în publicitate profesorului N. Sulică ca conducător al conferențelor tocmai într'un raport public al conferențelor acestui an, nu e ceva incidental. E bine să se știe și cred că se și știe deja, că pe când covasna mai strălucită conferință a sa în seria aleselor sale conferențe de până acum, — la Sibiu, pe după culisele sinodului acestui an, invidia și neputința aduceau cele mai veninoase și mai nedemne hule la adresa celui comisar conzistorial, care cu tactul și priceperea sa a făcut ca cercul nostru conferențiar cu toate auspiciile puțin favorabile și cu toate condițiunile la tot cazul critice să-și serbeze recordul activității sale conferențiere de până acum.

O conferință învățătorescă românească în inima Săcuimei din Treiscaune, mai ales în anul acesta, când evenimentele politice școlare au adus într'o agitațiune neobicinuită spiritele, — a fost ceva la tot cazul riscant și îndrăzneț. S'au găsit și foi maghiare, cari ne-au pus în vedere învățătorilor români, cari aveam să ne intrunim la Covasna, ouă clocite, pietrii și baionete. Și dacă am trecut, ca printre Scylla și Carybdis, nu numai teferi, ci chiar cu coroana de onoare pe frunte, și dacă foile maghiare, cari ne-au hilit mai înainte, scriu astăzi cu atâta simpatie despre noi, și dacă reprezentantul ministrului de culte și instracțiune nu găsea destule cuvinte de laudă față de munca noastră deamă și conștientioasă și față de nivelul înalt al conferinței, — meritul este de a se atribui în primul rând cumpătului, tactului și priceperii comisariatului nostru conzistorial.

Când scriu aceste rânduri mă fac tălmăciul, nu al sentimentelor mele individuale, ci al convingerii întregului cerc conferențiar fără excepție.

Las pentru ilustrarea celor zise să urmeze în copie fidelă, protocolul oficial al conferinței dela Covasna, ca expresie a opiniei întregului cerc conferențiar și rog onorata Redacțiune, atât în numele meu cât și în numele celorlalți membrii ai cercului conferențiar, ca în locul unui raport mai mult sau mai puțin subiectiv să dea loc protocolului oficial al conferinței în coloanele foaiei noastre oficiale școlare-bisericești.*)

Radu Prișcu
învățător. — Brașov.

Programa

examenelor publice dela școala de fete a „Asociațiunii pentru literatură și cultură poporului român”, la finea anului școlar 1906/1907.

Marti în 25 Iunie.

a) înainte de amiază:
dela 8—11 ore Religiuinea cu elevele din toate clasele civile.
dela 11—12 ore Limba franceză, clasa III—IV.

b) după amiază:

dela 3—6 ore Clasa I civilă, din studiile: Limba română, Istoria naturală și Limba maghiară.

Mercuri în 26 Iunie.

a) înainte de amiază:
dela 8—11 ore Clasa III civilă, din studiile: Aritmetică, Geografie și Limba maghiară.

b) după amiază:

dela 3—6 ore Clasa II civilă, din studiile: Istoria universală, Limba română și Limba maghiară.

Joi în 27 Iunie.

a) înainte de amiază:
dela 8—11 ore Clasa IV civilă, din studiile: Limba maghiară, Istoria patriei, Limba germană și Limba română.

b) după amiază:

dela 3—6 ore Muzica instrumentală (piano, violină) cu elevele din toate clasele civile.

Sâmbătă în 29 Iunie.

a) înainte de amiază:
dela 11—12 ore Incheierea solemnă a anului școlar și distribuirea atestatelor. Lucrurile de mână, de caligrafie și desemn, sunt expuse în decursul examenelor într'una din salele institutului.

Direcțiunea.

*) Regretăm, dar protocolul per extensum nu-l putem publica, fiind coloanele ziariului nostru prea înguste. Constatăm însă cu plăcere, că corespondența publicată e un excerpt fidel al celor petrecute în conferință.

Din protopresbiteratul Ungurașului.

Examenale școlare.

— 10 Iunie n.

Examenalele publice de vară la școalele noastre confesionale gr. or. rom. din acest protopresbiterat în anul curent șol. 1906/7 s'au ținut după programa stabilită de șeful tractual dl Pavel Roșca, protopresbiter și comunicată din bun timp fiecărui director școl. resp. învățătorului spre orientare.

Toate examenalele au fost presidiate de șeful tractual luând parte la fiecare examen și câte 2—3 membri din corpul didactic, ca membri ai comisiei examinatorie, cu menirea, de a stabili rezultatul examenului, care rezultat se induce apoi în cronica școlară și se subscrie de președinte și de comisie.

Rezultatele examenelor au fost următoarele:

În 6/19 Maiu dela orele 8 a. m. s'a ținut examenul în parohia Fizeș-Sâmpețru, sub conducerea inv. Petru Ferghete, iar membrii în com. fiind Petru Ferghete, Vasile Nosa și Petru Bura. Copii prezenți la examen au fost 42, iar rezultatul examenului din partea comisiei s'a constatat de „foarte bun”.

În 7/20 Maiu dela 7 ore a. m. s'a ținut în Baica sub conducerea inv. Ioan Terec, membrii în com. fiind Petru Ferghete, Vasile Nosa și Petru Bura. Prezenți 41 copii, rezultatul examenului „foarte bun”.

În 7/20 Maiu la 3 ore p. m. s'a ținut în Miluan inv. Vasile Ciuca, iar membrii I. Terec, P. Ferghete și Vas. Nosa. Prezenți au fost 36 copii, rezultatul exam. „bun”.

În 8/21 Maiu dela orele 7 a. m. s'a ținut în Dol, sub conducerea bătrânului dascăl Simeon Rotariu, membrii V. Ciuca și P. Ferghete. Copii prezenți la examen au fost 56, rezultatul examenului ca de regulă „foarte bun”.

NB. Din incidentul pensionării bătrânului dascăl, fiind acest examen ultimul sub conducerea lui, comisia examinatorie constatănd, că acest bătrân a muncit mult întru ridicarea poporului din noianul întunecului, în numele învățătorimii tractuale i-a adus și mulțumită protocolară, iar dl Pavel Roșca, protopresbiter, prin o scurtă dar frumoasă cuvântare exprimată în fața elevilor și a numărului parohieni veniți la examen, asemănându-l cu bătrânul Simeon din sf. scriptură, i-a luat rămas bun dela micuțele odrasle cultivate de el și l-a slobozit de povara sub care s'a gârbovit în trecutul a lor 40 de ani, în cari a muncit ca un adevărat pionier al culturii. Apoi parohul local Gavril Cureau îi mulțamește în numele tinerilor parohieni eșii de sub mână lui, cari aproape toți știu serie și ceti, la ce bătrânul dascăl cu lacrimi pe față mulțamește tuturor pentru oviaile aduse.

În 8/21 Maiu la 3 ore p. m. s'a ținut examenul în Jimborul-mare, inv. Vasile Roșca, membrii în comisie V. Ciuca și P. Ferghete, 37 copii prezenți, exam. „bun”.

În 9/22 Maiu dela 7 ore a. m. s'a ținut în Cubleşul român, inv. George Lazar, membrii V. Roșca și Petru Ferghete, examenul „bun”, copii au fost 44.

Tot în 9/22 Maiu la orele 3 p. m. s'a ținut în Dânc, inv. și paroh Vas. Ferghete, membrii G. Lazar, V. Roșca și P. Ferghete, rezultatul examenului a fost „foarte bun”, copii prezenți 44.

În 10/23 Maiu la orele 7 a. m. s'a ținut în Tâmaș, inv. Ilie Podariu, membrii V. Ferghete și G. Lazar, examenul s'a constatat de „foarte bun”.

Tot în 10/23 Maiu la 3 ore p. m. s'a ținut în S.-Mărie, inv. Petru Bura, membrii G. Lazar și V. Roșca, exam. „foarte bun”.

În 11/24 Maiu la orele 7 a. m. s'a ținut în Pânș, inv. Ioan Boța, membrii în com. P. Bura, examenul a fost „indestulitor”.

Tot în 11/24 Maiu la orele 3 p. m. s'a ținut în Bodia, inv. Pompiliu Rotariu, membrii P. Bura, I. Boța, rezultatul examenului „indestulitor”.

În 12/25 Maiu la orele 7 a. m. s'a ținut în Trezne, inv. Alex. Gog, membrii I. Boța și P. Rotariu, examenul „indestulitor”.

Tot în 12/25 Maiu la orele 3 p. m. s'a ținut în Unguraș, inv. Aug. Romitan, membrii I. Boța și A. Gog, rezultatul examenului „indestulitor”.

În 13/26 Maiu dela orele 7 a. m. s'a ținut în Stină, inv. Al. Giurușan, membrii G. Gog și A. Romitan, rezultatul exam. „bun”.

Tot în 13/26 Maiu la orele 3 p. m. s'a ținut în Romita, inv. Ioan Zah, membrii A. Giurușan, examenul „bun”.

În 14/27 Maiu dela orele 7 a. m. s'a ținut în Gălpăia, inv. George Bodea, membrii I. Zah, examenul „bun”.

Tot în 14/27 Maiu dela 3 ore p. m. examenul s'a ținut în Bălan, sub conducerea harnicului inv. Ioan Georgea, membrii în comisia exam. G. Bodea și I. Zah, copii prezenți la examen au fost 87, rezultatul examenului „foarte bun”.

Iar în 15/28 Maiu dela orele 7 a. m. s'a ținut în parohia Bachiș, sub conducerea inv. Vasile Nosa, membrii în comisia exam. G. Bodea și I. Terec, rezultatul examenului „foarte bun”.

P. F.

Îndatoririle preotului

față de școala confesională.

Temă lucrată pentru conferința preoțească din tractul A.-Iulia de preotul Alex. Băieșan.

(Urmare).

Preotul are să ție cont și de supravegherea sa asupra conduitei învățătorului în școală și afară de școală.

O ținută bruscă și lipsită de tact în aplicarea pedepselor școlare, nimicește în băieți dragostea față de cultivarea minții și a inimii lor. Ca învățămintul să nu stagneze, să recere dela învățători, la instruirea băieților, o tractare fină, isvorâtă din adevărată dragoste părintească, precum și dreptate față de toți. Părtiniri lipsite de temei să nu se practiceze în cursul educării. Căci pe mulți lucrul acesta îi instrăinează dela școală.

Afară de școală zace în datoria învățătorilor de a avea o purtare morală, prevenitoare și deamă. Are se dea cinstea cuvenită tuturor, dar cauză comună cu poporul în toate nimicurile lui să nu facă.

Căci prin aceasta își perde din cinste și autoritate, cari trebuie ținute în toată vremea la nivelul lor.

Sănătatea corporală în mersul cu succes al învățămintului formează o rubrică din cele mai însemnate.

O minte sănătoasă numai în corp sănătos poate să existe după vorba strămoșilor noștri. „mens sana, in corpore sano”.

Faptul acesta ne îndeamnă de a ținea cont de recerintele igienice în școală. În vederea acestora se recere, ca sala de învățământ să fie curată, bine aerizată, și în timpurile reci ale anului să fie încălzită în mod suficient. Privirea noastră trebuie întoarsă și asupra corpului și a îmbrăcăminteii băieților, cari cu toții trebuie să se afe în deplină curățenie.

Începându-se anul școlar, preotul are să compună lista de repartizi pentru salariul învățătorului, având de a fi cuprinsă în darea de cult.

Lista aceasta trebuie aprobată de comitetul și sinodul parohial.

Statorit fiind de organele acestea, se predă epitropiei spre încasare.

În caz, când nu să poate face încasare completă a dării de cult, oficiul parohial are de a înainta restul neincasat oficiului protopresbiterat, care transpune afacerea organelor administrative.

Regularea și distribuirea cuincuenalelor dascălești încă se privește ca o îndatorire a preotului. Spre satisfacerea acestei recerinti cererea învățătorului în punctul acesta are să se treacă prin comitetul și sinodul parohial, cari apoi își dau verdictul în sensul legii noastre bisericești.

Preotul spre a se putea convinge despre purtarea în regulă a protocoalelor școlare are de a le supune pe acestea sub revizuire.

Și aceasta pentru motivul de a se eschide neglijența învățătorului în punctul acesta.

E bine a se observa în toată regula, căci aceasta e sufletul lucrurilor.

Ținerea examenului preotul are de cu vreme a o aduce la cunoștința poporului spre a li se putea da ocaziune părinților de a fi martori oculari la arătarea progresului sau regresului fiilor lor.

Cu ocaziunea examenului preotului i să țină minte multe îndatoriri, având de a compune conspectul școlar, de a se îngriji de premii școlare etc.

În îndatorirea preotului zace și mijlocirea de a se da diurnul, ce compete învățătorului la conferința dascălească.

E un lucru de o mare importanță participarea la conferință, care are să fie un stimul de emulație între învățătorime. Diurnul să nă fie nici când pedecă de a

nu putea învățătorul gusta din foloasele conferențe.

Pornind din principiu, că „cetitul luminează, lumina întărește” fiește carele preot are de a privi ca o datorință sfântă îngrijirea de a a înființa bibliotecă școlare.

Între darurile cele a dat Părintele ceresc omenimei, se cuideră și vocea. Aceasta trebuie cultivată din născut. Drept aceea e consult, ca preotul să insiste pe lângă învățător a însuși coruri ale Cântarea copiilor în biserică înaltă inima părinților și a credincioșilor bisericei.

Să impune preotului ca manipularea averii școlii să se facă în mod corect.

Înflorirea și prosperarea școlii are să fie intențiunea fieștecărui preot. Cu orice ocaziune să se îndemne poporul a jertfi pe altarul școlii.

Nu se poate eschide din îndatoririle preotului și îngrijirea, ca școala să fie în stare bună, având de a se face reparaturile de lipsă totdeauna la timp.

Spre a se despăgubi în caz de foc școala, să recere, ca premiile de asigurare să fie achitate la timp.

Datorințele față de stat încă trebuie să se aibă în vedere. Dările după realitățile școlii încă trebuie să fie achitate an de an, spre a nu se cionti din averea școlii. Tot aici aparține și achitarea contribuției la fondul regnicolar.

Cercetarea bisericii e o datorință a fieștecărui creștin. De aceea preotul să nu peardă din vedere, că învățătorul și băieții să cerceteze regulat biserica.

Deprinderea din tinerețe în punctul acesta va aduce roade bune pentru sufletul credincioșilor.

Școala pe lângă autoritățile bisericești stă în legătură și cu cele civile.

Statul s'a ingerat și se ingerează din ce în ce mai mult prin organele sale.

Faptul acesta dă anză a se purta cu acestea corăspundența oficială. Inspectorul regesc școlar și oficiul de statistică ne impune îndatoriri.

La recerăriile acestora avem de a răspunde fără amânare, pe calea oficiului parohiei.

Păstrarea caracterului confesional e una dintre cele mai cardinale îndatoriri față de școală.

În vederea acesteea, preotul trebuie să tindă întracolo, ca educarea în școală să se facă în spiritul legii noastre strămoșești. Să se infiltreze în inima băieților dragostea față de principiile religiunii ortodoxe, iubirea infocată față de limba maternă și ținerea strâns la datinile strămoșești, cari ne-au păstrat caracterul poporului nostru.

Apărarea școlii de atacurile îndreptate în contra acestui nerv vital al existenței noastre are să se facă din partea preotului totdeauna ca demnitate și bărbăție. Acusele lipsite de temei trebuie respinse cu toată hotărârea. Căci școalele noastre n'au altceva decât numai cultivarea minții și a inimei, precum și conlucrarea la îndeplinirea datorințelor față de patrie, care e mama noastră a tuturor.

Preotul are să țină cont și de aceea, ca învățătorul să nu se subtragă dela datoria de a fi inițiatorul și sfetnicul cu credință în toate bunele porniri ale poporului.

Se recere aceasta mai ales pentru ușurarea operei de moralizare, ce se incumbă acestor 2 factori de căpetenie a vieții dela sate.

Preotul are să îngrijească, ca învățătorii dela sate să nu aibă pretensiuni prea mari. Un număr nu de tot neînsemnat trebuie în sine nemulțămiri în toate, stăpâniți fiind de idei false. Aceștia n'au în vedere împrejurările și situația materială a poporului și a școlii, ceea ce îi face să cârtească asupra preotului, crezând că el e vina la toate.

Ținerea școlii la nivelul timpului e o recerință inomisibilă. În vederea acestei îndatoriri cardinale preotul are a-și pune toate forțele întru aprovizionarea școlii cu cât mai multe puteri didactice. Prin o astfel de școală razele de cultură străbat în popor în pături mai largi, deschizându-i calea ce duce la înaintare și propășire în toate. (Va urma).

NOUȚĂȚI

Din cauza sfintei sărbători înălțarea Domnului, numărul proxim al foii noastre apare Luni după amiază.

Pentru gimnaziul din Brad. La cassa arhidiecezană au intrat sumele următoare pentru fondul gimnaziului din Brad: Dela comuna Gârda-de-jos 85 cor. 94 fileri, dela comuna Gârda-de-sus 32 cor. 40 fileri și dela comuna Lânc (protopresbiteratul Ungurașului) 11 cor. 50 fil. Contribuenții mai însemnați sunt următorii: Din Gârda-de-jos: Ilie Furdul, Simion Morcan, Sofia Morcan, câte 10 cor., Răfăla Mocan 8 cor., Agafia Furdul, Costea Nicolae și soția sa, câte 6 cor., Todor Mocan, Sofel și Pașca Simion, câte 5 cor., Traian Pașca și Simion Jurj, câte 2 cor., Jurj Todor, Popa Crăciun, Mateș Ioan, câte 2 cor., Pașca Nicolae, Pașca Vasile, Costea Costin, Purcel Ilie, Pașca Todor, Costea George, Trauc Ioan, Irimie Jurj, câte 1 cor. și alții mai mulți cu sume mai mici. Iar din Gârda-de-sus: Teodor Pașca, primar 10 cor., Iosif Morcan 5 cor., Ilisie Morcan, învățător 2 cor., Pașca Ioan dubu, Petrus Ilie, Dobra George, Pașca Ilie, Pașca Ioan, câte 1 cor. și alți mai mulți cu sume mai mici.

Proces nou. Cetim în „Revista Bistriței”, că al doilea proces (pentru că face politică ca foaie nepolitică) i s-a intentat, pentru un articol despre votul universal și pentru reproducerea unei părți din discursul I. P. S. Sale Metropolitului Ioan Meșianu, cu care a deschis sinodul anului acestuia.

Romul Milea, absolvent al conservatorului din Praga și virtuos în flaută, binecunoscut publicului român dela mai multe concerte date cu succes prin orașele din Ardeal, e numit cu prima Iunie v. conducător de orchestra militară în armata română, în grad de locotenent.

Hymen. Domnișoara Maria Golamboș, din Gălgău, și dl Alexiu Lotiș, ales paroh în Stoiceni, își vor sârba cununia la 16 Iunie n. 4 ore d. a. în Gălgău.

Alegerile în România. Sâmbătă, 8 Iunie n., a ales colegiul prim pentru cameră. Au fost aleși 61 liberali, 9 conservatori și vor fi 5 balotage. Luni a ales colegiul al doilea pentru cameră.

† Erofiei Gheaja, paroh greco-oriental în Criș, după un morbid îndelungat și greu, împătășit fiind cu ss. taine, Luni în 28 Maiu v. (10. Iunie c. n.) la 8 ore dimineața și a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului, în anul 52 al etății și 25 al preoției și căsătoriei sale. Osămintele decedatului se vor așeza spre odihnă vecinică astăzi Mercuri în 30 Maiu v. la 1 oră p. m. în cimitirul gr. or. din Criș. Fiei țărana ușoară și memoria binecuvântată!

Rugare. Domnii cari au primit liste de subscripții în beneficiul școalelor din Kézdi-Martánuș și Heghig, protopresbiteratul Treiscaune, sunt rugați să binevoiască a le înapoia dimpreună cu sumele colectate. Transmit totodată mulțămiri pe această cale tuturor celor care au contribuit la ajutorarea numitelor școli. Constantin Dimian, protopresbiterul Treiscaunelor.

Decorație. Sultanul a conferit dlui Dimitrie Sturdza, prim-ministrului român, marelui cordon al ordinului „Medjidiei” în briliante.

Monede iubilare nouă de câte 100 cor. și de câte 5 cor. se vor bate și pune în circulație, din incidentul jubileului de 40 de ani de domnie a Maiestății Sale, ca Rege al Ungariei. Monedele de câte 100 cor. vor fi de aur, cele de 5 cor. de argint. Aceste din urmă se vor bate în valoare totală de 64 milioane cor., din care sumă cad asupra Ungariei 19.200.000 și asupra Austriei 44.800.000 cor.

Raymond Netzhammer, arhiepiscopul catolic din București, va face studii arheologice în Dobrugea. Arhiepiscopul a intervenit în acest scop pe lângă secretarul general al ministrului de domenii, Dr. Antipă, pentru a-i cere să-i înlesnească aceste lucrări. Dl. Dr. Antipă i-a promis tot sprijinul și a prevenit autoritățile administrative din Dobrugea.

Proces de presă. Ziarului socialist-român „Adevărul” din Lugoj, i s-a intentat un nou proces de presă. Incriminat e articolul: „Politica noastră” din nr. 15 apărut în 7. Aprilie.

Nouă trenuri vicinale în Bănat. Ministrul Kossuth a prezentat Mercuri dietei proiectele de lege, prin cari se dă concesiune pentru construirea căilor ferate vicinale. Caransebeș—Hateg, Oravița—Bocșa—Reșița, și Timișoara—Varjaș.

164 condamnați grațiați. Din incidentul jubileului de 40 de ani de domnie a Monarhului au fost grațiați, la recomandarea ministrului de justiție Dr. Günther, 164 condamnați, dintre criminalii ordinari. Condamnații politici nu s'au învrednicit de grația Maiestății Sale.

Manual oprit. Ministrul de culte și instrucțiune publică a oprit, pentru toate școlile elementare populare din țară, manualul: „Geografie pentru școli populare”, curs I, ed. V. Aprobata de comisia școlară arhidiecezană, Blaj 1900.

Examen. Mercuri în 23 Maiu v. s'a ținut examenul public la școala elementară română din Paloș, sub conducerea dlui protopresbiter Dimitrie Moldovan. Clasa I. a fost condusă de învățătorul Nicolae Hamsea, la care, după finea examenului s'a constatat un rezultat foarte bun. Clasa II. a fost instruată de parohul Emil Gheaja, dând examenul cu rezultat eminent. De față a fost public numărul, asistând între alții și tânărul medicinist Pompiliu Nistor, președintele societății „Petru Maior” din Budapesta. La finea examenelor dl protopresbiter a ținut o vorbire plină de învățături, mulțămind totodată dnilor învățători pentru progresul arătat în toate obiectele de învățământ, la care a răspuns în termeni calzi parohul-învățător Emil Gheaja.

Post de medic. Pentru Toracul-Mic și Mare (Bănat) s'a scris concurs la postul de medic. Venitul anual este minimum 5000 cor. Recursurile au a se înainta până în 20 Iunie 1907 la protopretorele Lowier în Nagybecskerek. Fiind aceste 2 comune surori cele mai avute în Torontál, cu o populație curat românească, și fiind aruncate la periferia românismului, s'ar dori un medic conștient român, pe care poporul l-ar alege cu siguranță.

La „Fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace” au mai dăruit ficia parohului Nicolae Șureanu din Rusciori, dsoara Iuliana Șureanu 1 cor., domnișoara Ioan și Ioachim Sociu 10 cor. și Nicolae Todea, paroh în Almașul-mic 1 cor.

Concertul Rădulescu. Joi, în 13 Iunie st. n. se va da un concert, în sala cea mare dela „Gesellschaftshaus”, de bari-tonul Rădulescu dela opera italiană din Londra cu binevoitorul concurs al st. doamne: dna Minerva Brode, dna Veturia Triteanu și al dsoarei S. Wellmann. Program: 1. Goldmark: Arie din opera „Königin von Saba”, cântată de dl Rădulescu. 2. Foure: Crucifix, duett, cântat de dna Triteanu și dl Rădulescu. 3. a) Grig: Ich liebe Dich; b) Jensen: Klinge, Klinge mein Pander; c) Schubert: Die post, cântate de dl Rădulescu. 4. a) Schumann: Nuvelette, f dur b) Liest: Hora gnomilor. executate de dsoara Wellmann. 5. a) Massenet: Pleurez mes yeux, din opera „Le Did”; b) Dima: Sub fereastra mândrei mele, c) Măndruliță de demult, cântate de dna Triteanu. 6. a) Tosti: Vorrei morir; b) Bredecianu: Trageti voi boi... (doină), c) Ștefănescu: Măndruliță dela munte, cântate de dl Rădulescu. 7. Leoncavallo: Duet din opera „Bajazzo”, cântat de dna Triteanu și dl Rădulescu. Prețul locurilor: Locul I 3 cor., locul II 2 cor., loc de stat 1 cor., loge 4 pers. 10 cor. Studenții vor avea locul II cu preț jum. și locul de stat 60 b. Bilete se pot procura dela librăria G. Meyer, Piața mare Nr. 10, începând de Luni, în 10 Iunie la 10 oare a. m., precum și seara la cassa. Cassa se deschide la 7 ore seara. Inceputul la 8 oare seara. Suntem informați, că față de concertul dlui Rădulescu se manifestă viu interes în cercurile de frunte sibieni. Dl Rădulescu va cânta și „Sighidila”, piesa de predilecție a dlui Dima.

Petrecere în Cetatea-de-baltă. Inteligența română din Cetatea-de-baltă și jur invită la petrecerea de vară, ce se va aranja în 24 Iunie (a doua zi de Rosalii) în hotelul „Crucea-de-aur”. Inceputul la 7 ore seara. Venitul curat este destinat în folosul gimnaziului român din Brad. Oferte marinimoase se primesc cu mulțămintă și sunt a se adresa on. domn Miron Dascăl, preot în loc (Küküllővár) și se vor cuita pe cale ziaristică.

Pentru femei rele de gură s'a adus în Canada o lege, care prevede următoarea pedeapsă curioasă: Femeia care se va dovedi că vâra zizanii și discordii între vecini de omenie și liniștiți, ori provoacă prin înșinuări răutăcioase certuri și bătăi și caută să ațâțe spiritele, interpretând în

sens greșit faptele și cuvintele unei persoane, corporațiuni sau societăți, va fi condamnată în fața publicului în apă rece. E probabil, că prin astfel de mijloace de hidroterapie se va putea ajunge la rezultate bune.

Mulțămintă. Suprasolvenți la concertul Reuniunii române de cântări din Sebeșul-săsesc, ținut în 12 Maiu a. c. au fost următorii: Dr. Ioan Elekes 6 cor., Zevedeu Murășan, paroh, Löwi Rudolf, câte 2 cor. 60 fileri, Iosif Goia, contabil 1 cor., N. N., N. N., câte 60 fileri, I. Păcală 40 fileri, Longin Bucur, Ioan Muntean, învățători, câte 20 fileri, N. N. 10 fileri, Vasile Sandru, inv. 20 fileri. În total 14 cor. 50 fileri. Suma încursă s'a adăsat fondului Reuniunii. Aducem și pe calea aceasta mulțămintă pentru sprijinul efortului. Sebeșul-săsesc, în 8 Iunie 1907. Ioan Stanca cassar. George Albu secretar.

Mama de ani de zile a fost bolnavă. Purtând însă crucea dublă electro-magnetică nr. 86967 R. b. inventată de dvoastră și-a câștigat sănătatea earăși, pentru-ce nu pot în destul a vă mulțămi. Cu stimă, Ioan Stienner, Gököny (com. Tolna). — Trebuie mai bună dovadă despre puterea de vindecare ce o are crucea dublă electro-magnetică a dlui Albert Müller (Budapesta V/27. Vadasz utca 34.

PARTEA LITERARĂ.

Știința dreptului.

(Fine).

Am putea zice deci așa: pentru că știm ce e dreptul, avem să ne adresăm științei empirice și dela ea aflăm tot ce vrem să știm, și ce, pe baza faptelor date, putem să știm. Însă dacă am voi să știm și aceea, de exemplu, că pentru ce există dreptul, trebuie să părăsim terenul empiricului și să trecem pe terenul filosofiei, fiindcă la întrebarea din urmă numai filosofia poate să ne dea răspuns. Știința empirică nu poate justifica nimica din presupunerile sale și nu poate să dea explicații noțiunilor fundamentale. La ea toate sunt ipoteze, iar ipoteza, cum se știe, nu e explicare.

Despre drept știința empirică ne spune, că s'a format tot așa cum s'a format limba și obiceiurile. Nu ne spune însă, că limba și obiceiurile cum s'au format? Astfel ne lasă fără explicare, în nedumerire. În cazul acesta, știința empirică ar trebui să explice întâiu noțiunea limbii, apoi noțiunea obiceiului, în urmă noțiunea artei, științei, naturii, etc., pentru că să poată ajunge și la explicarea noțiunii dreptului, dat fiind, că din o noțiune se naște alta, care cere explicare nouă.

De aci urmează, că știința empirică conține și o parte de neștiință, după ce nu e în stare să explice și justifice noțiunea fundamentală. Și mănăstirea aceasta a științei empirice o acopere știința soră, filosofia. Rolul filosofiei în știință s'ar putea defini, prin urmare, prin stabilirea tezei următoare: filosofia e știința despre noțiunile fundamentale ale cunoașterilor empirice. Terenul ei de acțiune începe acolo unde se termină terenul de acțiune al empirismului, iar acesta se termină acolo, unde începe cu ipotezele, fiindcă ipoteza nu mai e știință, ci e simplă presupunere.

Urmează, că după ce pe calea empirismului nu le putem cunoaște toate, suntem siliți să recurgem la filosofie. Dar urmează încă ceva, aceea, că știința empirică nu poate suplini filosofia, și nici filosofia nu poate suplini știința empirică. Fiecare își are terenul ei de liberă mișcare.

În jurisprudență știința empirică ne arată instituțiunile de drept, așa cum le-au avut diferitele popoare și cum ni-le prezintă istoria; iar din aceste fapte date stabilește ea condițiunile dreptului. Însă condițiunile acestea nu sunt egale, pentru că nici popoarele n'au fost și nu sunt la fel, unul ca și altul. Instituțiunile lor de drept au fost totdeauna de formă deosebită, conform vieții lor morale, conform gradului lor de cultură, a comerțului, industriei, artelor, etc. de pe vremea existenței lor. Dar totuși toate la oaltă, cu diversitatea lor evidentă, formează materialul, din care filosofia poate să scoată și se formuleze principiile dreptului, lucru pe care știința empirică nu-l poate face, și pe care și filosofia îl face numai prin deducțiune.

Empirismul recunoaște de existent numai aceea ce vede, ori aceea ce acceptază, ca văzut, dela istorie. Tot ce cade în afără de aceste cadre e dubios, nesigur și neacceptabil pentru știința empirică. Nu însă pentru filosofie, care mănecând tocmai de aci, merge pe firul dat, mai departe, tot mai departe, pentru a sta-

bili principii de drept, pentru a afla bazele dreptului, pentru a explica dreptul și a-i justifica existența. Toate lucrurile acestea nu le poate face empirismul, care cum am spus, poate să ne lumineze numai cu privire la aceea, că dreptul ce a fost la poporul cutare și cutare, în epoca cutare, înșirându-ne faptele una lângă alta. La fapte însă se oprește. Nu poate străbate mai departe. Noțiunea și principiile dreptului nu le poate explica, căci aceasta aparține domeniului filosofiei și are să o facă — rațiunea.

Știința dreptului deci nu se poate câștiga numai pe cale empirică, prin inducțiune, ci și pe cale filosofică, prin deducțiune, căci ideea fundamentală a dreptului, care nu e alta decât presupunerea existenței științei empirice de drept, trebuie să fie motivată filosoficește, cu ajutorul filosofiei de drept.

Mai nainte, până nu era dezvoltată știința în măsura de astăzi, locul filosofiei îl ținea mintea omenească, judecata sănătoasă, și ea stabilise și în jurisprudență regulile pozitive legale, fără a mai umbla după principii și explicări de noțiuni, ci mulțămindu-se cu normele pozitive ce le stabilise. Dezvoltându-se însă știința, locul minții omenești l-a luat filosofia, basată și ea pe funcționarea minții omenești, pe rațiune, și astăzi filosofia are rol și în știința dreptului, având menirea se demonstreze, că esi tă dreptul, că pentru ce există dreptul, și că ființa adevărată a dreptului care este? Știința dreptului nu o formează deci numai empirismul, ci și filosofia. Filosofia dreptului poate numai să ne convingă și întărească în credință, că aceea ce ne arată știința empirică ca existent, în domeniul dreptului, își are bazele sale adânci, trainice și vecinice, arătându-ne, cari sunt bazele acestea?

FELIURIMI.

Sfinți rehabilitați. Se scrie din Roma, că Sanctitatea Sa, Papa, a permis, ca sfânta Filomela, despre care a fost constatat, că nu a existat niciodată, să fie primită de nou între sfinții bisericii catolice. Și e vorba, ca să fie rehabilitat și sfântul Expeditus, care asemenea a fost scos din biserică catolică pe motiv, că n'a existat niciodată. Povestea sf. Expeditus e de altcum următoare: O mănăstire nouă de maice din Neapol a cerut, la timpul său, dela Papa din Roma moște pe seama altarului. Moștele au fost trimise, și pe lada în care au fost expedate la Neapol s'a pus cuvântul „expedit”. Superioara mănăstirii primind lada a crezut că cuvântul de pe ladă înseamnă numele sfântului cu moștele; și a așezat deci moștele în mănăstire sub numele sfântului Expeditus, care a ajuns apoi și a rămas sfânt multă vreme în biserică catolică, până a venit un Papă care l-a scos din biserică. Actualul Papă însă vrea să-l reabiliteze pe sfântul Expeditus, probabil, pentru că sfânta Filomela, de egală proveniență, să nu fie singură.

Un oraș desgropat. Un oraș din veacul al III-lea după Cristos în Turchestan, a fost desgropat prin profesorul dela universitatea din Lahore (India), Dr. M. A. Stein. Din raportul trimis în Februarie 1907 se vede, că s'a aflat arhiva întreagă și pachetele de documente oficiale, legate cu sforă și pecetuite cu pecetea de lut. Toate lucrurile de artă sunt în stil greco-budhist, iar limba e idioma kharoshthi. S'au descoperit canalurile cari se aflau în acel oraș, și multime de morminte, cu sicrie împodobite, și cu schelete. Documentele sunt scrise pe plăci de lemn. S'au aflat și zugrăveli pe pereți, cu scene religioase buddhiste, dar cu totul înrăurite de arta greco-romană.

Cărți și reviste.

„Progresele economice ale României.” Am primit la redacție interesanta carte despre „Progresele economice ale României”, îndeplinită sub domnia Maiestății Sale Regelui Carol I, 1866—1906, cu tablouri figurative și notițe explicative, de Dr. L. Colescu, șeful serviciului statisticii generale. Cartea e tipărită în românește și franțuzește, și în ea se arată starea economică a României la 1866, progresele obținute până la anul 1905, apoi starea regatului român, din punct de vedere economic, la anul 1906. În capitlul acesta, după unele notițe geografice, se fac comunicări despre climă, despre so', populație, agricultură, animale domestice, pescărie, păduri, petrol, industrie, comerț, drumuri, căi ferate, serviciu maritim, navigațiune, poșta, telegraf, telefon, apoi despre finanțele țării, venitele statului, monopoluri, impozite, despre domeniile statului, cheltuielile statului, datoria publică și instituțiunile financiare ale regatului român. Prețul importantei lucrări 5 lei.

Nr. 84—1907

[122] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului permanent de capelan în comuna bisericească de clasa I, Arada, protopresbiteratul Cămpenilor, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din venitele parohiale fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat și din dotarea dela stat pentru capelani.

Doritorii a ocupa acest post să trimită rugărilor lor concursuale cu documente le recerute la subscrisul oficiu în termenul deschis și a se prezenta poporului spre cunoaștere înainte de alegere.

Se adaugă, că fiitorul capelan, în Dumineci și sărbători are să slujască regulat în biserică și la credincioșii din crângul Mateșești.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Cămpenilor.

Cămpeni, 24 Aprilie 1907.

Romul Furdul
protopresbiter.

Ad 617—1907

[131] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului învățătoresc, vacant dela școala confesională gr. or. română din Ludișor, protopresbiteratul Făgăraș, se exerce concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”, pe lângă salariu de 600 cor., din repartitie dela popor, cuartir în edificiul școlii și din lemnele școlii pentru încălzit și la cuartir.

Doritorii de a ocupa acest post să trimită concursul cu documentele recerute la oficiul protopresbiterat gr. or. Făgăraș.

Alesul va avea să cânte cu elevii la sfânta liturgie în Dumineci și sărbători și la vecernie.

Oficiul protopresbiterat român gr. or., în conțelegere cu comitetul parohial.

Făgăraș, în 18 Maiu 1907.

Nicolae Borzea
protopresbiter.

Ad Nr. 577—1907 prot.

[132] 3—3

Concurs

Pe baza rezoluțiunii konzistoriale dela 2 Ianuarie a. c. Nr. 13041—1906 Bis. prin aceasta se exerce concurs pentru întregirea postului de paroh în parohia de c'asa a II-a Măgărei cu filia Aposdorf, protopresbiteratul Agnitei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul susindicat și cu prealabila încredințare a acestuia să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică pentru a cânta, resp. a celebra și cuvânta.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Agnitei, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Agnita, 5 Maiu 1907.

Ioachim Muntean
protopresbiter.

Nr. 6430 Ep.

[130] 3—3

Publicare de licitație.

Comuna bisericească română ortodoxă Mucundorf, protopresbiteratul Cohalm, dă în 17/30 Iunie a. c. la 2 ore p. m. prin licitație publică minuendă în întreprindere zidirea unei nouă biserici după planul și preliminarul de spese aprobate de P. V. Konzistor arhidiecezan la 9 Martie 1904 Nr. 2600 Ep.

Ofertele în scris se primesc până la începerea licitației, adresate oficiului parohial gr. ort. român din Mucundorf.

Prețul strigării 7869 cor.

Vadiul 5% dela prețul strigării.

Planul și preliminarul de spese cum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial.

Mucundorf, la 21 Maiu 1907.

Harion Enciu
prez. sin. și com. par.
paroh gr. ort.

[137] 1—1

AVIS.

„Vatra”, noul institut de credit din Cluj, și-a început operațiunile. Acoardă credite de cont curent, cambiale și ipotecare, pe lângă condiții favorabile. Primește depuneri cu 5%, plătind și darea erarială.

Directiunea.

Redactor responsabil Teodor. V. Păcățian.

[136] 2—3

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică că cu concesiunea Inaltului Minister r. u. de comerț de sub Numărul 22920—905 VII, târgurile de țeară ce se țineau până acum în Bran în 8 August și 6 Octomvrie, s'au conces a se ținea din anul 1907 începând în 9 August și în 21 Noemvrie st. n. în fiecare an.

Bran, 25 Maiu 1907.

Comitetul central
al comunelor brăne.

582 sz. Tkvi 1907

[138] 1—1

Árverési hirdetményi kivonat.

Az ujjegyházi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közli, hogy: Cabuz Ioan feleki lakos végrehajtónak ilj. Oana Nicolae szentjánoshegyi lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 186 korona 40 fill. tökékevetelés és ennek 1906. évi szeptember hó 17-ik napjától járó 5% kamatai 127 kor. 32 f. eddigi már megállapított, valamint jelenlegi 20 kor. 95 f. és a még felmésülendő költségeknek, továbbá Candea Iuon végrehajtónak 17 frt. 30 kr. és 9 frt. 40 kr., — a „Bradetul”, orlati pénz és hitel intézet végrehajtónak 600 frt. és j. és dr. Henrich Daniel, ügyvéd végrehajtónak 20 kor. és j. kielégítése végett az 1881. évi tetz. 144. §. alapján és a 146. §. értelmében az ujjegyházi kir. járásbíróság területési lévő Szentjánoshegyi község határára fekvő a szentjánoshegyi 44 sz. tkében foglalt és Oana Nicolae (lui Iacob) nevén álló.

A+	1	rd.	60 61	hrsz.	ingatlanra	396 K
"	2	"	541/1	"	"	16 "
"	4	"	571/2	"	"	22 "
"	5	"	644/2	"	"	28 "
"	9	"	1348	"	"	10 "
"	10	"	1356	"	"	16 "
"	11	"	1485	"	"	70 "
"	14	"	1543/1	"	"	24 "
"	15	"	1656	"	"	88 "
"	16	"	1819/10	"	"	1 "
"	17	"	1827	"	"	24 "
"	18	"	1860/1	"	"	10 "
"	23	"	1031/1	"	"	6 "
"	24	"	1249/1	"	"	68 "
"	25	"	2142/1	"	"	16 "
"	26	"	2373/2	"	"	36 "

és a szentjánoshegyi 698 sz. tkönyvben.

A+ 1—6 rend 2388, 2444/1, 2448/1, 2450/2, 2453, 2448/2, 2449, 2450/1, 2455, 2459 hrsz. alatt foglalt közös ingatlanoknak a NB. 43 alatti Oana Iacob Nicolaet illető 2/147 részére 38 kor., ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1907. évi Julius hó 11. napján délelőtt 9 órakor Szentjánoshegyi község határára fekvő nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fognak.

Árverezni szándékozók végrehajtató és képviselője kivételével tartoznak az ingatlanok becsárának, 10% át készpénzben, vagy az 1881: LX. tetz., 42. §-ában jelzett árfoiyam-mal számított és az 1881. november 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban, a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tetz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Ujjegyház, 1907. évi április hó 30-án.

A kir. jbróság mint telekk. hatóság

Jancsó A.
kir. járásbíró.

VASILIE BANN

SIBIU

str. Ocnei 7 — str. Faurului 16

în casa sa proprie „La Cizma roșie”
cel mai mare

depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii. Pentru provincie comandele se trimit recomandate, la caz de nu corăspund, se primesc îndărăpt în schimb. [90] 10—

Sboar'al nopții negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanță pentru voce și pian de A. Bena. Prețul cor. 1.50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

Nr. 21—1907. of. paroh.

[139] 1—2

Publicare de licitație.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preavenerabilul Corzistoriu arhidiecezan cu Nr. 10265 Școl. din 27 Octomvrie 1905, se dă în întreprindere pe calea licitațiunii publice, minuendă, zidirea salei școlii gr. or. române din Bobohalma, protopresbiteratul Târnavei. Licitațiunea se va ținea în edificiul școlii vechi, Duminecă în 17/30 Iunie a. c. la orele 10 a. m.

Prețul de strigare e 5000 coroane. Licitanții au a depune înainte de începerea licitațiunii vadiu de 10%.

Materialul necesar are să-l presteze anteprenorul Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial din Bobohalma. Comitetului parohial îi stă în drept a concede cu lucrarea pe oricare dintre p'usoferenți.

Bobohalma, 22 Maiu 1907 st. n.

Pentru comitetul parohial:

Augustin Chețian, par.-prezid.

Nr. 435—1907 of. ppresb.

Văzut.

Oficiul ppresb. gr.-or. al tr. „Târnava”.

Cetateadebaltă, 25 Maiu 1907.

Nic. Todoran, protopresbiter.

Pentru economi!

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și cailor. Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare înșămătate este pentru oricare econom a întrebuințat acest prav de îngrășare, căci prin aceasta se urcă valoarea, adică prețul vitelor, porcilor și cailor. Prețul 60 fileri.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. Prețul 60 fileri.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă — pe când altcum nu ne ouă, sau foarte puțin. Prețul 30 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este, că vitele și porcii sufer mult de mănăcimea păduchilor, prin care mănăcime sunt reținuți în îngrășarea și dezvoltarea lor, ba chiar slăbesc, încât în loc de a li se ridica prețul, chiar perd din valoare. Fiecare ecorom să întrebuințeze această unsoare. Prețul 20 și 40 fil.

Extracte pentru prepararea rumului și diferitelor liqueruri. Cine voește a-și prepara rum și liqueruri foarte bune și ieftine, să întrebuințeze aceste extracte. Prețul pentru a prepara 1 litră st. 40 fileri. Tot atâta și pentru rachiu de prune, drojii, slivovită, borovieka și altele.

Thea foarte fină și bună. Prețul 1 pachet 20 fil., 1 kg. 3 și 4 cor.

Syrup de zmeură. Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahar rafinat. 1 kg. i cor. 20 fil.

Tinctură contra picioarelor și mânilor înghețate. 70 fileri.

Tinctură contra bătăturilor (ochi de găină). 70 fileri.

Cereți preț-courantul cel mare și-l primiți gratuit.

Toate acestea se capătă la:

Cornel Demeter

[95] 9—52

apotecar în Szászváros, piața școlii Nr. 37.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latune, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

(2) 25—41

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate gratis.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret!

Vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se
aparatură vindecă boale

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest
vechi de 20 ani.

Aparatură aceasta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, tăuturi de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftii de mâncare, răceala la mână și picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influență, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea s'oflă atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și oricine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde orice încercare s'a constat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deoarece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oicioș oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi.

Prețul aparatului mare e cor. 8—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi
de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 6—

folosibil la copii și femei de constituție
foarte slabă. 11 3

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țară și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta,**V/27, strada Vadász 34 colțul.**

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.